

Nevepeno
Poprijeta Devica Marija

1910 aprillis

VI intern. recsaj. 4 st

Zmozsna
Goszpa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSÉN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Bg : Milosese szí puna	97
Fr. H. H : Zdrava bodi Maria	101
Fr. H. H : Gde szo szv. Apostolje pokopani? . .	103
Dr. Lenarsich : Pripravlenje k-szvétomi precsiscsávanji	106
Fr. H. H : Zsivlenje szv. Tamása Akvinszkoga . .	109
S. I. : Rajzbojnika	111
Szlepecz : Zgodovine szobocske cérkvi.	116
Fr. H. : Lúbimo roditele	121

Drobis.

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj včaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo!**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.**

Miloscse szí puna.

Angeo Goszpodnov, kda je priseo k Marii, jo z ten pozdrávla, ka je „miloscso naisla pri Bogi“, ka sze je Bogi vu njoj dopadnolo.

Pa zakaj? Zakaj je tak lúbezniva pred Bogom, ka sze je njemi tak vu nikom ne dopadnolo, kak vu njoj?

Záto, ár je „miloscse puna“, ár je puna njéna dŭša one szvetloszti nebeszke, stera csloveka pred Bogom dopadlivoga vsini.

Kelko glaszovitnih, kelko plemenitih, viszokoga sztá-lisa devic jo bilo onoga csasza, kda je angel Mario priseo pozdrávlát, vu velkom rimszkom drzsánji. Device, stere je szvet postŭvao, za velko meo ino csasztio — pa vsze ete szo ne telko vredne bilé pred Bogom, kak ponizna, tiho disécsa violica vu szamoti Názareta, kak bl. D. Maria, stere szvet ne poznao, od stere jákoszti niscse vu velkom szveti ne znao.

Nego bozse oko je na ujoj pocsivalo. Njo szi je zébrao vszamogocsi, szamo njo med vszemi, naj pomore bozso volo na on szvéti cio, steroga je Bog za csloveka volo predszebe vzeo.

Bog, ki je ogledávalec szrc ino szodec znotrasnjega csloveka, je vido njéno neduzsno szrce; vido je ino sze je dopadnolo njemi.

Ki pázi na szebé, naj sze njegovo postenjë ino dobro ime ne obsáli, on je posteni cslovek pred szvetom. Ki pa pázi na szebé, naj k njegovej dŭsi greh ne pride, on de pa postenjë meo pred Bogom! Stero je vecs vredno!

Csi sze nam vidi, ali ne, li vekivecsna isztina osztáne, ka nasz je vszaki telko vreden, kelko je pred Bogom vreden. Pitajmo sze zdaj: Kelko szam jasz pred Bogom vreden?

Kniga modroszti (12, 13.) právi: „Boj sze Bogá ino obdrzsi njegove zapovedi, ár to de szodba tvoja.“

Velki rázlocsek je med postenjom i postenjom, med dikov i dikov!

Sze hvális, ka te vsze postŭje i rado má? Jeli kakse je tvoje postenjë pred Bogom?

Velko bogásztvo, kraszne palacse, cela truma szlŭzsbénikov je za to, ka pred szvetom szprávlajo postenjë i diko. Sziromastvo, niszika zacsarnela kucsá ino puno

szérce jákosztih pa pred Bogom szprávi postenjë i vekivecsno diko.

Kem poniznivsi, kem menjë zselenja sto má za szvet-szkimi dobrotami, kem bogatesi je sto vu lübézni Boga i blizsnjega, tem veksa je njegova császt pred Bogom.

Oh, to je ne velko, csi koga dober glász do konca szveta pride, vej je szvet tak máli, pa ka njemi valá, csi njemi je imene zapiszano vu knigi zsitka vekivecsnoga?

Pszalmusz (74, 14.) tak právi, ka „je lepota hcseri králove od znotra.“ Bozsa miloscsa vu szrci-düsi, to je njéna lepota. Ona popunoszt miloscse, stero angeo hváli, stera njoj düso kincsa, ona je, ka je Bogi dopadnolo.

Miloscsa poszvecsenjá je ona visenaturna szvetloba düse vernoga csloveka, stera njemi visenaturno császt dá, stera vszako njegovo miszel visenaturne plácese vredno vcsini, vsza djánja njegova vu knigo vecsnoga zshivlenja zamerka.

Bog obszodi, sto je velki, ne lüdje! Pred Bogom pa szamo on má pravico, ki vu milosci njegovej zshivé.

Szvet hváli szvoje vojáke, steri szo glaszovitna dela doprineszli, pa ka je vszako glaszovitno delo proti jákoszti?

„Vékse delo je, právi szv. pizmó (Paralip. 16, 32.), szvoje naszládnoszti obládati, kak mocsne grádove.“ Lezsi je jezero drügi pobiti, kak szamoga vszebé.

Právi krscsenik ne csáka dobre prilike, kak vojvodje szvetá, ka bi na neprijátela vdaro, nego kole vu szebi sztálno neprijátela Bogá i düse brezi henjanja vu vszakoj veri, kda ga ovára. Právomi krscseniki je niksa tezsáva ne prevelka za obládanje szamoga szebé, ár zná, ka de plácsa njegova szam Bog.

To je zarazmela Maria, za to je prignola kolena i glavo rekocsa: „Ovo szlüzsbenica Goszpodnova.“ Pa to je rávno viszokoszt njéne dike, ka je ne iszkala, szamo szamo bozso volo ino je tak naisla szvojo nájvekso császt.

Vszaki cslovek je „szlüzsbenik bozsi.“ Od toga vékse

császtí za csloveka ne. „Bogi szlűzsiti je telko kak kralűvati.“ Kralűje szlűzsbenik bozsi ober szamoga szebė na zemli, kralűje nad szvojimi naszlădnosztmi ino kralűvao bode vu vekivecsnosztí.

Najglaszovitnesi lűdjė na zemli, stere nájvecs lűdih pozna szo Ábrahám, Mojzes, Dávid pa od njih to známo, ka szo szí to za nájvėkso császt racsunali, ka szo „szlűzsábnicje bozsi.“

Kralűvajocsi poglavárje szveta sze tűdi radi imenűjejo za szlűzsábniķe bozse !

Zato, moj Bog, král vszeh králov, poglavár vszeh poglavároř, na szlűzsbo tvojo szam vszikdár pripravė. Daj mi, Goszpodne, szpoznati, kak velka duzsnoszt i dika je meni, csi celi moj zsitek, vsze moje moci, vsze moje znánje vu tvojo szlűzsbo vprezsém.

Daj mi szpoznati, Goszpodne, ka je tákse szkrito zsvlenje, vu sterom sze Tebi szlűzsi, sztokrát vecs vredno, kak vsza császt i dika etoga szveta, naj zmocsnov volov nepresztanoma Tebi szlűzsim ino sze vszákoga iszkanja lűdsztva császtí odvădim.

Bg.

Zdrava bodi Maria.

Szunce sze dizse, — poldné sze blizse

Nám sze glászi, — zvon pozdrávla:

Zdrava bodi Maria!

Zvon mi za zvoni, — k molitvi me goni,

Nihávlem delo, — szpevlem veszélo,

Zdrava bodi Maria!

Szrcé mi szlávi — uzsitek právi

Szkuzé szí brisem, — szpevlem, i zdisem:

Zdrava bodi Maria!

Zdrava bodi devica, — nebeszka kralica,

Szrecso ponovi, — rod blagoszlovi,

Zdrava bodi Maria!

Zlata zrna.

Bog sze ponizo, da bi sze cslovek szrámo biti gizdav.
Právi: Szv. Augustin.

Dugo prvlé narodjenja Zvelicsitelovoga vnogi Njemi
priprávlajo meszto, ali malo sto Njemi priprávla szrcé.
Právi: szv. Alfonz Ligori.

Blagoszlovlena tiszta dūsa, stera more praviti Bogi:
— Mili moj meni, a jesz njemi. Právi; szv. Alfonz
Ligori.

Pekes szám vu szebi nebi bio tak jáko sztrāsen, kak
to csi nasz Bog od szebé odlocsi. Právi: Szv. Bernárd.

Moj kep.

Za vládanja IX. Piusa pápe pohodo je pápo eden francuszkí dühovník. Té dühovník je bio tak veszeo kda szo ga k pápi püsztili, da je szpadno na kolena i neje mogeo niedno recs zgovoriti. Pápa szo ga malo pridignoli. Te je komaj mogeo dühovník zgovoriti ove recsi: „Szvėti Ocsa, dajte mi za dár szvoj kep.“ Pápa IX. Pius szo vzéli krízs v roke i podignoli szo ocsi k nébi, i vszo etak pravili: „Ovo je moj kep.“

Fr. Herm. H.

Gde szo szv. Apostolje pokopani ?

1. Szvéti Peter, prvák apostolszki, zvrso je szvoje dnéve v Rimi. To je bilo vu vremeni, gda je vládao caszar Neron, steri je krscsenike nemilo pregánjao. Té sztra-sen caszar, ili kak ga nesterni zovéjo, zver vu lüdszkoy podobi, dáo je zgrabiti szv. Petra i szv. Pavla, teh ih lücsiti v tamnico. Devét meszecov szta vu tamnici bilá a te na szmrł odszोजना.

Szvétoğa Petra szo na krizs raszpéli, i to na szvojo zseljo, tak da je z glávom bio dole, a z nogámi gore. To sze dogodilo 29. Juniusa 67 leta po Krisztusovom rodjenji. Krscsanje szo ga pokopali pod málim vaticánszkim bregom. Na tom meszti je caszar Konstantin dáo podignoti cérkev, stero je Pápa szv. Szilveszter poszveto. Dnesz sze nad grobom szv. Petra dizse velka bazilika, nájvéksa cérkev na szvejti „cérkev szv. Petra“. Kráj cérkve szv. Petra sze dizse velka palácsa — Vatikán — rezidencija rimszkoga Pápe, namesztnika szv. Petra.

A to je velka palácsa, da bole povemo, to je eden kúp velkih zgráda, vu steraj jé vszega vkúp do deszét jezér máli i velki hizs, pa drügi proztorje. Vu toj palacsi prebivajo szv. Ocsa Pápa. Zdaj szv. Ocsa nemajo nikaj drügo zvün té palacse. Ár szo neprijáteli Jezusovi i Cérk-

veni, satan i njegovi pomoćnici vsze odzéli ka szo mogli: celó králevino várase i vojszko, z reesjov vsze ka szo mogli priszvojiti. Szamo szo osztavili Vatikán i ograde. Ali oblászti i ogled nejszo mogli vzéti; záto Pápa ipak, zcelim krsčsánszkim szvejtom vládajo; njih szlūsajo krsčsenicje, njih stūjejo i lūbijo i za njih sze cela Mati — Cérkev moli.

Molimo sze za szv. Ocsó Pápo vszigidár, kak szo negda prvi krsztjani molili za szv. Petra, gda ga je král Herodes dáó vloviti i v Jeruzsálemszko tamnico lūcsiti.

2. Szvéti Paveo vmro je tiszto leto i tiszti dén, gda i szv. Peter t. j. 29. juniusa 67. l. za caszara Nerona. Téh i je caszar dáó vkūp vloviti i v tamnico lūcsiti i vkūp na szmrt odszoditi. Kak eden tak i drūgi, szta mantrnicsko szmrt podneszla, ali szv. Pavla szo inacse mantráli kak szv. Petra. Szv. Petra szo na krizs raszpéli a taksa szmrt sze pri njih drzsálaza szramotno szmrt. I záto sze tak neszo szmelt pogūbiti rimszki poglavárje. A szv. Paveo ár bio rimszki poglavár te ga neszo szmeli na krizs raszpéli.

Teszta tamnica escse dnesz dén sztoji — dakak preobrnota v kapelo — vu steroy szta bilá zaprta szv. Apos. Peter i Paveo, ga szo ih vodili na mucsenicsko szmrt: na tom meszti je szagrádjena cérkev. Do toga meszta szta vkūp sla z tamnice, a te szo szv. Petra odegnali na máli bregics, kak szmo prvlé napomenoli, na tako zváni — Janikulum — Tū je dnesz máli ali lepi hrám, rávno na tisztoin meszti gde je posztávlen bio krizs, na sterom je szv. Peter zvrso szvoj matrnicoski zsvot. Szv. Pavla szo odegnali vő z várasa Rima, te je tam zvrso szvoj zsvot; to je ne bilo delecs od ceszte stera je vodila vu váras Osztij kráj morja. Tū szv. Pavli szo odszekli száblom glávo; gda szo njemi odszekli te je gláva trikrát poszkocsila; a na tri mesztaj je zacsnola bisztra voda tecsi. Tá tri vrela szo scse dnesz-dén tan pa z njih tecsé

csiszta i hládna voda ; romarje gda ido tá na bozso pot te pijéjo tiszto vodo pa tüdi domácsim noszijo. Telo szv. Pavla szo zakopali kráj teszte ceszte kak szmo prvlé szpomenoli, szamo malo blizse k Rimi, na njivi neke pobojsne krsesanke. Na tom meszti je tüdi dáó caszar Konsztantin szazidati cérkev, a szv. Szilveszter pápa szo jo poszvétili. Tá je cérkev bila lepa i velka bazilika nad grobom szv. Pavla, stera je tüdi bila od vszej nájlelsa. Ali na zsaloszt je zgorela 1823. leta. Te szo rimszki Pápa dáli na tisztom meszti drügo cérkev podignoti.

I tá je cérkev od zvüna ednosztávna, ali je notri potarácana z lepim mrámorem, i má dvá réda mrámorne sztebre, tüdi je nakicsena lepimi kepami ; csi je rávno ne tak lepa kak prvlé, ali sze záto vszaki more csüditi toj cérkvi. December 10. 1854. szo to cérkev poszvétili pápa IX. Pius, vu priszotnoszti vszeh kardinálov i püspekov, steri szo sze rávno v Rimi szasztáli, ár szo Pápa, dvá dni prvlé szvecsano proglászili dogmo o nevtepenom poprijetji Bl. Divice Marie.

Pa taksi nadgrobni szpomenik má szv. Apostol Paveo. Vu toj cérkvi je szamo njegova gláva i nesterni osztánki, a drügi osztánki szo vu cérkvi szv. Petra vküp z szv. osztánkimi apostolszkoga prváka szv. Petra.

3. Szvéti András, on je tüdi bio vucsenik szv. Ivana Krsztitela, dovrso szvojo apostolszko szlüzsbo i zshivot v Greskoj vu váراسi Patraszi. Szv. András je po Jezusovom v nébosztoplenji predgao szv. evangelje vu krajini na szeveri csornoga morja : to je v dnésnoj Ruszkoj. Tü odnet je odiseo vu Trácijo i Epir. Vszesiron je navucsávanjem i csüdami vnoge ljüde obráto na vero Krisztusovo.

Fr. Herm. H.

(Dale.)

Pripravlanje k-szvétoimi precsiscsávanji.

a naj k-szvétoimi precsiscsávanji vredno sztopimo najbole nam je to potrebno ka naj 1, csiszti bodemo od szmrtnoga greha 2, ka naj csiszti bodemo od máli grehov tüdi.

Jezus je vu celom szvojem zsitki grditoszt zamazanoszt odörjavao. Ali najvékso csisztocso na düso tak, kak na telo gledocs je té zselo gda je na szlednjoj vecserji Oltarszko Szvesztvo nasztavo. Vu Betlehemi szí je odébro edno szíromasko stalico ino tam je ua szvet priso, vu zsitki szvojem je ne imo gde bi szí szvojo glávo doli nagno, ali gda je steo Oltarszko Szvesztvo nasztaviti te szí je odébro edno lepo, okincsano obednico, ino je naprej poszlao Petra ino Janos vucsenika, ka naj vu onoj hizsi vsze vréd zemeta, gde je Jezus nakano Oltarszko Szvesztvo nasztaviti.

Razlozsitelje szv. Pizma to právjio, ka je Jezus záto to lepo, okincsano meszto vö poizskao, ka naj nasz opomina ka iz kaksim csisztim szrcem moremo prijéti najszvetese Oltarszko Szvesztvo. To tüdi, ka je mili Jezus na szlednjoj vecserji, prvlé leki bi apostole iz szvojim szvétim Telom nahráno, tak ponizno apostolom*escse nogé

zépro, to je tüdi Jezus zato csinio, ka naj nász opomina ka kak csishti moremo biti vu düsi ino vu teli gda kszvé-tomi precicsávanji idemo.

Malo nam szamo trbe premiszliti zgodovino sztároga zákona ino bodemo najslji obilno péld, iz steri sze lahko navcsino, kak moremo csishti biti od greha gda szvé-tomi obhajili idemo. Tak na példo cstémo vu szlarom testamenti, ka gda je Goszpoden Bog izraelszkomi lüsztti na sinaiszkom bregi deszétère bozse zapovedi vörazglászo, prvlé je Mózesi zapovedo, naj povej lüsztti, naj sze lüsztto prvlé 3 dni poszti, ino tak sze na düso gle-docs naj pripravi, zvün toga, ka naj szí lüsztto zaperé szvojo opravo naj sze ocsishti, ino tak sze na telo gle-docs naj pripravi k onomi dnévi gda zeme od Boga njegove zapovedi, ino tak naj preblizsava k-sinainszkomi bregi.

Zvün toga od Mozesa szamoga známo, ka gda sze je njemi szkázao Goszpoden Bog vu gorécsem scsipkovim grmi je ete recsi csüo iz gorécsega grmá: „Ne prebli-zsavaj bole eszi; doli deni tvojo obüteo, ár meszto na sterom sztojis je szvéto“. — Goszpoden Bog je ne dopüsztó niti tomi odebránomi proroki ne, ka bi brezi bojaznoszti ino nepripravleno gledao to csüdo, nego je zselo Bog, ka naj z-najvéksov pobožsnosztjov preblizsava k-onomi grmi iz steroga je njemi govorio Bog. Ino csi szí zdaj premiszlino, ka je Siuai breg, ka je go-récsi grm iz steroga je Goszpoden Bog govorio proti Ol-tarszkomi Szvesztvi, gde je szam Bog. Szin Bog Jezus Krisztus nazocsi, te moremo previditi, ka 'kak csiszto more biti nase szrcé gda tá k-Nyemi idemo. Na sinajsz-kom bregi, vu gorécsem grmi je goszpoden Bog szamo gucsap, pri szvétom precsiscsavanji pa knam pride, pride vu nase szerce, znami sze kak ti najbole zjedini. Sto bi ne prevedo ka szkaksim pobožsnosztjov ino szkaksim csisz-tim szrcem moremo kunjemi preblizsavati.

Nasa dūsa te tak csiszta more biti od ruzsnosztí greha, gda vu szvéto^m precsiscsávanji Jezus pride knam. Ka naj sze od ruzsnosztí greha odszlobodimo je nasztavo Jezus Szvesztvo pokore, steroga eden tao je szpoved. Eti pri szpovedi sze ocsisztimo od szmrtnoga greha, eti nam odpūsztijo dūhovnik meszto Jezusa nase grehe ino pri szpovedi dobimo on szvadbeni gvant sterim sze zvūpanjom lahko pridružsimo k Jezusi ino te szvadbeni oblek na dūsi je miloscsa poszvecsanja. Ki brezi etoga obleka, brezi miloscsa poszvecsanja ide ta k Jezusi — to szí je escse sztrasno miszliti je te drūgi Judas — sztrasen greh vcsini, oszkruni Jezusa vu Oltarszkom szvesztvi.

Ka naj sze od te sztrasnosztí odszlobodimo, kaksa more biti nasa szpoved? Lelko edna lehkomslena, brez právoga zsalūvanja, brez mocsne oblūbe szpovid bi zadoszta bila ka naj sze od szmrtnoga greha odszlobodimo? Oh! Bog moj! rajse nikse szpovedi ne kak pa szpoved brezi pozsalūvanja, brezi mocsne oblūbe!

Edna táksa dūsa stera sze brezi isztinszke pokore, pozsalūvanja brezi mocsne oblūbe szpovedáva, száma szebé nori, nedobi odpūscsenje grehov, nego escse znovics sztrasen greh csini: szvesztvo oszkroni.

Te tak moremo meti potrto szrce, mocsno oblūbo ka nescsemo grehsiti te nam odpūszti mili Jezus pri szvétoj szpovedi greh ino nam dá on szvadbeni oblek miloscsa poszvecsenja sterim sze z vūpanjem lahko k-Nyemi pridružsimo.

(Dale.)

Dr. Lenarsich.

Zsivlenje sz. Tamása Akvinszkoga.

Za leto 1274. bila je razglásena velka cérkvena szküpstina vu váراسi Lyoni (Francuskoj) szv. Tamás sze je tñdi dáo na pot k toj szküpstini po zselji rimszkoga pápe, csi je rávno bio betezsen i szlab. No kda je priseo do cisztercitszkoga klostra pri Terracini v szrednoj Taljánszkoj, te je tak bio oszláblen, da zse neje nikaj mogeo. I tak je za krátke vreme premino i to 7. márciusa tisztoğa leta; niháo je vszim vekom bogati dél szvojih szpiszov (18 debeli i velkih knig) i szlávo nájvéksega bogoszlovca i nájvéksega modroznánca vu záhodnoj Cérkvi. Rávno je navrso 49. let szvojega zshivlenja. Za volo modroszti, stero szí je szv. Tamás sztekeo, vecs z molitvov nego z vucsenjom, i za volo angelszke csisztoce szo ga zváli „angelszki vucsiteo.“

Vu Cérkvi, stero je Goszpon Jezus Krisztus utemelo, bili szo apostolje, evangeliszti i mantrinicje. Apostolje szo Jezusov návuk zshivom recsjom navescsűvali, evangeliszti szo pizmom ovekovecsili, a mantrinicje szo szvojom krvjom zapecsatili.

Bog je zse vu prvo vreme krscásánsztva takse ljűde podigno, steri szo bili navucseni vszakojácskoj znanoszti a nájbole pa vu szv. pizmi i vu drűgih verszkih duznoszti, i puni dűha Bozsjega, z recsjom i pizmom edinsztvo i bozsánsztveni posztánek Jezusove vere szo razlágali, dokazávali i bránili. Takse, steri szo navucsávajocsi szvéti zshivot i trdo vernoszť k veri vézali, i steri szo sze vnogo trűdili pri sirjenji i branjenji práve vere, szvéta cérkev zové takse „cérkveni ocsi ili szvéti ocsi.“ Tiszi

cérkveni ocsi, steri szo sze zkázali szlávom szvojega návuka i sterim je szpiske Maticérkev odobrila, zovéjo sze „cérkveni navucsiteli.“

Med greskimi szvétimi ocsi császtijo z imenom církenoga navucsitela ovi; szv. Atanász, szv. Bazil, szv. Gregor Nazijánszki, szv. Gregor Niski i szv. Ivan Zlatovüszi, a med latinszkimi: szv. Ambrus, szv. Jeronim, szv. Augusztin i szv. Gregor Velki; sterim sze tüdi racsunajo: szv. Tamás Akvinszki i szv. Bonaventura.

Isztina Bog vu vszako vreme podizse takse ljüde, steri vészsejo vucsenoszt z szvétoscsom, tomácsijo i bránijo krscsánszko vero, ár i vu tom valá tisztó, kak je Jezus pravo: „Jasž szam z vami vu vsze dnéve do konca szveta. (Mát. 28, 20); ali da sze taksi nazivlejo církveni ocsi ili církveni navucsiteli trebej, da je izjáva Cérkve ili Cérkvene gláve, rimszkoga pápe.“

Szvétoğa Tamása Akvinszkoga szo proglászili za církenoga ocsó i navucsitela, szv. V. Pius pápa vu 1567. leti.

(Konec.)

Fr. Herm. H.

Razbojnika.

Venda obrnimo krej od njega szvoje ocsi i poglednimo rajsi právoga razbojnika. Tüdi on viszi na krizsi i mira. Velki hüdodelnik je bio. Szveti pápa Leo ga imenüje tovaja; szv. Gregor pa bratomorivca; i szv. Krizosztom ga imenüje z jezero hüdodelsztvih hüdodelnika.

Pa o csüda milosztu i szmilenja bozsega! „Té ne pozváni právi szv. Augusztin — i zse je odebráni; scse ne szlüzsabnik i zse je prijáteo Jezusov; scse ne vucsenik i zse je vucsiteo!“ Apostolje zbezsijo vucsenicje sze szkrijejo, njegovi lübi trepecsejo i mucsijo pod krizsom. Zsidovje ga zanicšüjejo, Rimci ga na krizs pribijajo, celi szvejt ga zapüscsa, le tovajszki razbojnik sze za njega gori zeme zagovárja njegovo neduzsnoszt. On zavrne szvojega pajdása rekocs: „Sze tüdi ti nebojis Boga, ár szi rávno v tisztom obszojenji? I zatem pa zagovárja Jezusa i pravi: „I müva zato po pravici trpiva po zaszlüzsenih szvojih del te pa ne nikaj hüdoga vcsino. Luk. (23, 41.) i zátém sze obrné z vüpanjom k Jezusi i ga proszi: „Goszpod szpomni sze z mené, gda prides vu szvoje kralesztvo.“

Vzádnjem hipi szvojega zšivljenja szpozna on szvojo hűdobijo, obrné sze pa k Jezusi i zšivov verov z trdnim vűpanjom i gorecsov lűbeznosztjov i proszi Goszpoda miloszti i szmilenja. I ovo csűdo! Goszpod Jezus sze ga uszmili ga ne zavrse, liki sze milosztiyno zglűdne na njegovo potrto szrcű i njemi govori veszűle recsih: „Escse dnesz bos z menov v Paradizsomi.“ „Zse mirajocs pravi szv. Krizosztom, je v kradno nebeszko velicsűnsztvo i kak? Ne zvecs letnim mucsanjom, ne zvecs letnov pokorov ne zatajűvanjom, ne sztrűdom za zvelicsanje szvojega blizsnjega, liki szkrűtkim pa hűdim trplenjom okincsarov krizsnov potjov i pred vszem pa zrecsmih: Goszpod szpomni sze menű! I tak je Dizma prvi, kih je na Golgoti do szvetoszti dozoro, steroga je Krisztus szam za szvűca razglűszo ár je zsnjim vrűd so v nebeszko krűlesztvo. O kak je blagrovao tiszto vűro, tiszto krűtko trpljenje, stero je v bozso volo vdűni volno presztao, kak je pa ov preklinjao, steri je rűvno teliko trpeti mogeo, pa brezi vszega haszka, brezi vszega dobicska! Eden sze szpreobrnű drűgi osztűne trdovrűten; eden ide vu vecsno zvelicsanje, drűgi pa vu vecsno pogűbljenje. Obű vizita na krizsi eduomi szlűzsi vu zvelicsanje, drűgomi vu pogűbljenje.

O krsesenik! zgledni sze na teva dvű krizsa, na sterih razbojnika vizita i dobro jiva premislavlű! Kak ti je kaj pri szrci? Ali te ne primle niksi sztrah niksa groza? ali sze ne bűdi v tebi zavűpanje i dvojnoszt pelinova britka miloba i szladko veszűlje! i ali csi premiszlis, da bos tűdi ti pryte ali szlűdkar priromao na Kalvűrűjo, na Golgoto i od tam sztopo vu vecsnoszt, ali sze ti ne szili pitanje, ali bos so po poti pravoga ali levoga razbojnika? ali prides v paradizsom vu zvelicsanje, ali v pekeo v pogűbljenje? Jaz to nevűm; pa to dobro znűm, da dnesz niednoga vecs gori ne, da bi te zagotovo: „Scse dnesz bos z menűj v paradizsomi“, to jaz znűm, da dnesz

nega szuncsnoga mráka i niksega potrsza, da szkale ne pokajo i mrlvi ne sztanjújejo z grobov, da bi ednoga ali drugoga na szmrt i vecsnoszt szpominali; to znám, da jih je doszta na Kalvárijí nazocsi bilo, steri szo v szrei hújsi i szlabsi bilij, kak levi razbojnik i zaszlúzsili prle na krizs pribiti biti, kak on, zakaj ar oni szo priszilili Pilatusa, da je zgovoro krivicsno szmrtno szodbo proti neduzsnomi i szo tak vszi morivci posztáli Szina bozsega, i túdi to znám, da túdi dnesz dén jih doszta pride na Kalvárijó, toje na szmrtno poszteo, steri szo hújsi od levoga razbojnika, i znám, da rávno tak neszpokorjeno i nepobolsano merajo kak on, i znám da sze jih malo szpreobrni kak pravi razbojnik Dizma. Doszta i doszta jih merjé kak levi razbojnik, doszta vecs jih bo túdi pogúb- leni! To szo sztrasne osztre recsi, ali jaz jih ne govo- rim szam szebé liki szam Jezus vecsna pravica ki je pravo: „Doszta je pozváni pa malo odebrani! i palik na drú- gom krajih právi:

Voszka je pot i teszna szo vrata, stera pelajo vu zvelicsanje pa le malo jih hodi po njoj; prosztorna pa je pot i siroka szo vrata, stera pelajo pogúbjenje i doszta jih hodi po njoj“. i szveti Janos pise vu szkrivnom ra- zodenji da doszta knig húdobnih pa szamo edna pra- vicnih, sze ednok otprejo“.

Ali povele mi ka more trdovrátnoga i v grehi zaer- jávlenoga gresnika szpreobrni i csi je túdi zse na szmrt- noj poszteli? Zná biti sztráh pred vecsnosztjov? To ga ne pobolsa liki ga v dvojnoszt szúne. Zná biti vúpanje da pride vnebésza? To njemi je zse dávno vrág zeo. Csi sze je razbojnik ne szpreobrno, steri je vendar takse prikázanje vido, kakse szvejt scse nigdar ne dozsívo, ka te more potom gresnika predramiti i szpreobrnoti.

Isztina je da sze je eden razbojnik v zádnyem hipi szvojega zshivlenja szgreobrno, ali na to sze ne zanáasaj. Szv. Augustin pravi. Le eden je da ne zdvojís. Isztina je

da je Bog neszkoncsano dober i szmileni, ki ne zseli szmrti gresnika, liki da bi sze szpreobrnó i vecsno zsivo ; pa je túdi isztina, da je Bog neszkoncsano szveti i pravicsen i szveti apostol Paveo pravi: „Sztrasno je priti vroke zshivoga Boga“.

Isztina je da práva csezuaturna zsaloszt nad grehi podeli dúsi, gda sze ma locsiti od tela, odpúscsenje, mir, zvelicsanje, in túdi levi razbojnik bi sze lahko zvelicsao, csi bi szpotrtim szrcóm zvépanjom sze k Jezusi obrno i ga proszo: „Goszpod szpomni sze z mene“. Ali te recsi ne tak lahko zgovoriti na szmrtnoj poszteli kak bi sto miszlo. V potrdilo za to scsém eden zgled napiszati, stéróga je szlávni Tomázš Mor, szlúzsabnik angleszkóga krála vecskrat pripovedávao Zsivo je na angelskom eden mladénec jakó razvúzdano. Tomázš Mor i njegóvi prijátelje szo ga vecs krat opominali, da bi bio zse csasz da bi zacsno bolse zsveti. E pravi mladénec gda de szemi zadnji hip zshivlenja priblizsávao, mi je zadoszta k zvelicsanji, da szamo potrto i zvépanjom zgovorim ete stiri recsi: Goszpód szpomni sze zmené.

Kak sze je sztém dosztakrát ruszto, sze je hitro pokázalo kaksi prorok je on bio. Ar gda ednok veszelóga szrcá jaha prek moszta, sze njemi szplási konj, on szpádne szkonja vodo vderécse valovje tak da je vecs ne priseo vó i gda je szpadno szkonja prvle kak ga je valovje pokrilo szo csúli lúdje ga govoriti: Naj vsze vrág zeme! To szo bilé njegóve zadnje recsih, isztina stiri ali ne takse kakse pravi razbojnik Dizma govoró, liki kakse je levi. Teda sze povedati szmej, sto zsivi kak teva dva razbojnika, prejde i merje kak levi razbojnik. O sztrasen konec otrpnjenóga gresnika! O vecsnoszt sztrasna vecsnoszt, o peklenszko trplenje v sztrasno peklenszko trplenje, ti szí sztrasno placsilo za takso szmrt.

Venda nigdar neszímó z dvojiti zglednite sze scse ednok na pravóga razbojnika to nam dávle szrcsnoszt i

tolázszbo. O vcsmo sze od njega moliti, rano prosziti, za to ka nam je edino potrebno vcsmo sze od njega prosziti za miloscso odpüscsenja; pravimo pogoszci k raszpétomi Jezusi; „Goszpod szpomní sze z mené! Ali nigdár ne odlasajmo te molitve i prosnje do zádne vöre ár bi jo vtegnoli pozabiti.

Nigdar ne miszlimo da je nasi grehov prevecs da nebi mogli miloscse i odpüscsanje najti gledajmo razbojnika steri je prvi ki je sz Krisztusom so vu vecsno velicsánsztvo. Vcsmo sze od njega raszpetoga Jezusa pravlübiti, potom bomo tüdi mi zsnjegovih vüsztsüli, szládke recsih :

„Zavüpaj tvoji grehi szo ti odpüscseni!

Zmenov bos v paradizsomi!“

S. J.

Zgodovina szobocske c rkvi.

Vu zdajšnjem csaszi, gda sze po celoj szlovenscsini na Vogrszkom z velkov vrelosztjov i darovitosztjov c rkvi poleps vajo, cele nase okrogline n jv kse meszto szobocska kath. fara sze je t di genola, naj bi Bogi na diko dosztojno meszto pripravila i szebi na posten j  edno lepo velko c rkev goriposzt vila. Gda eti redovje na szvetlo pridejo, te do zse zn biti zid rje r sili szten  na onom meszti, gde sze je tak vnogo let kadilo i molilev k Bogi zdig valo. Zda dve leti, i szt la de nova c rkev, naj bi pridocsemi odvetki z szvojov lepotov na duga leta oznanj vala, ka je ni vu etom poszvetnom vremeni ne vg sznola vreloszt do bozse dike pri nasem l dsztvi.

Ali prvl  kak bi szlobod vz li od nase szt re c rkvi, morem tak za zdajsnji kak za pridocsi n rod nisterne zgodovine tak od c rkvi kak od szobocske fare indasnjea szt lisa gorizamerhati. Od sztarinszkih dn vov szt rod vni  szpominov tak malo zn mo, csi szmo gli  tak

radovedni znati vszo sztarovino, stero escse vidimo z nasimi ocsmi. Pa dga je inda tak malo pizmoznancov bilo, záto szo nam od indasnjega vremena tak malo gorizamerkali; pizmjeni dokumentje szo sze pa raztepli, na nikoj prisli. Jaz tüdi pri pisanji szobocske fare zgodovine szamo eden sztári razcseszani liszt (visita) mam, steri je 1756 leta szept. 8. szpizani i vu szebi zdrzsáva cerkveni sztális szobocske tare. Z toga liszta mo zajimao vszo mojo znanoszt gda po krátkom vküpszpisem zgodovino szobocske cérkvi i fárini sztális.

Szobocska fárna cérkev sztoji na jüznüm sztráui szobocske obcsine na nájlepsem i nájvisisem meszti. Sztára cérkev je od zdajsnje segestie do vélkih dvér 29^{1/2} metrov duga, 9^{1/2} metrov sürka (pri kapelah 23^{1/2} metrov), od zemle do cerkvenoga vrha je 15 m. vizzoka, tören je pa 38^{1/2} metrov vizzoki. Ono meszto gde zdaj segestia i vélki oltár sztoji je vu gothiskoj formi zozidano; i nigda je vélki oltár vu zdajsnjoj sakristiji bio, sakristija je pa od vélkoga oltára na levom sztráni (gde je zdaj kep szv. Ivana krsztitela z sztene doliszpadno) mela szvoje dveri. Sztránszke kapele (szv. Áne i szv. Antona) szo pa 1746 i 1798. leta bilé k cérkvi zozidane.

Gda je bila nasztávlena szobocska fara i gda zozidana njéna sztára cérkev od toga gvüsnoga szkoro nika nevemo. Na nasztavlenje gledocs szem vu onom imenüvánom deacsloga jezika liszti eta najseo: „de aedificatione huius Ecclesiae in primis fundamentis habita, alias non constat, praeterquam quod Kazoiana visitatio doceat hanc ab antiquis catholicis fuisse aedificatam anno 1071 et narretur fuisse olim Templaristarum“ (od zidanja ete cérkvi vu prvih fundamentah nika drügo nevemo, nego szamo ka nam Kazoinszka visita právi, ka je ona od sztarinszkih katholicsáncov bila zidana 1071. leta) Znábiti, ka je zse 1071 leta bila na tom meszti cérkev zidana,

ali z tiszte zidine mi zdaj zse nika ne vidimo, ár je szledi brzsasz okoli 1252 leta, steri napiszek sze je escse vu Hüll plébánosa vremeni na poldnésnoj zvünszkoj szteni vido. Na poldnésnoj zvünszkoj szteni pod sztrehov jeszte páli eden szpizsani szpomín (steri sze escse zdaj vidi) nájmre 1473 temp. St. N. (1473 leta církev szv. Miklósa) notri vu církvi pa ober gláve na szredi na szteni jeszte eden dvojo glávni orel z etim dátumon 1676 nov. 14. Jaz to miszlim ka je tak 1473 i 1676 leta církev rénoverana (poprávlena) bila, dvojoglávni orla je pa znaménje ürofoszke Széchyove familie bilo, ki szo vu onom vremeni patron nase církvi bili. Ober vélkoga oltára je tüdi eden napiszek bio, steri nam leto popravljanja církvi dá na znánje vu ednom deacson chronisticmoni, steri sze etak glászi: Renovatum anno: QV**o** **M**ar**CV**s Evange **L**ista Pas**Ch**ae, Anton**IV**s Pente **C**ostes Ioannes Bapt**I**sta **C**orpor**I**s Ies**V** **C**hr**I**st**I** festa ple **Ce**Lebrár **V**nt. — 1734. (Po szlovenszkoj reči: renoverana je onoga leta, gda je Marko evangelista na vüzen, Anton na riszále Ivan Krsztitel pa na telovo szpadno to je pa bilo 1734 leta.) Sztránszke kapele szo pa szledi k církvi prikapsene. Nájmre kapelo szv. Áne szo 1746 leta Szápáry Petra grofa dovica, szv. Antonia kapelo pa 1748 leta Szápáry Peter grof dáli zidati.

Kak escse zdajsnji sztári lüdjé pomlijo pod církvov jesztejo kripte, stere szmo tüdi gorinajsli i preglednoli. Gda szmo vu církvi za kriptami globali te szmo najšli ka zdajsnja sztára církev dvoji szertél má: eden globlesi sztári, na steroga je zemla navozsena i tak zdajsnji szertél je na vise povzdignjeni. Najšli szmo pa tri kripte: edna od vélkoga oltára na levi sztrán 2 metra duga, 2 metra sürka i dvá metra viszoka votlina, vsze prážno, ár szo tá polozsena mrtva tela z skrinjami vréd zse vsze szprehnola od zemelszke vodé, stera sze je od törma krája notrilevala. Eta kripta je bila pokopaliscse nemeske Kereszturyové

familie. Na szredi vu cérkvi kre moskih sztocov szmo tūdi edno kripto najšli i vu njoj je edna leszena szplóh szprehnjena mála skrinja bila vu sterój je edno málo dete grofoszke Szapáryove familie lezsalo, sterc je okoli 1780 leta bilo ta polozseno. Pod okoruson od velkih dvér na levi sztrán je pa bilo Lipichove familie pokopaliscse, gde szo tri szprehnjene skrinje bilé od 1790 leta.

Lehko szí miszlimo, ka je vu tom dugom vremeni cérkev tūdi doszta trepia, ne szamo od descsa i vihéra, nego od barbárszkih cslovecsih rok. Vu sakristiji sze escse vidi ono meszto gda je vu nepoznánom vremeni (ali zagvűsno pred 1700 leton) nebeszki bliszk notrivdaro, gde je escse izdak sztena pocsena. Z rávnok po toj priliki, da sze je pri pocsenom meszti goriobeljeno vápno dolirűsilo, szmo goriprisli, ka vu sakristii pod zvűnesnjov morejo zmálani kepi biti. Zácsali szmo szteno dolisztrűgati i te szmo najšli ka je cela sakristia z kepami vőnamálana. Vu sterom vremeni szo bili te kepi zmálani, to gvűsno nevemo, ali da szo podobe vsze takse, kak vu martyanszkoj cérkvi, z toga to miszlim, ka szo nase cérkvi kepi tūdi okoli 1391 leta zmálani. Namálane szo pa okoli sztené; apostolov podobe, Krisztus vu gethszemánszkon ogradi, od zgorah Jezus na králeszkon sztolci i csedne divice, edno triglávno bozsánsztvo, evangelistje i angelje.

Gda sze je lűtaranszka vera zácsala razsirjávati po vogrszkom országi, te szo pobožsni szpomini i cerkvi doszta trpeli. Kakse vere je goszpodár bio na takso vero szo mogli sztopiti vszi njegovi podlozsnicje, lehko szí miszlimo, na kelko sze je vu onom vremeni pri vadlűvanji moglo motiti lűdsztvo. Csi sze je goszpodszko imánje odalo i novi goszpodár je bio lűtaranszke vere te szo vszi podlozsnicje mogli na lűtaranszko vero sztopiti i cérkvi szo tūdi lűtaranszkin fararan bilé prejkďáne. Tak szo nase okrogline cerkvi vecskrát vu lűtaranszke roke prisle. Lűtaranje pa gda sze od szvėcov

bojijo, ka bi mogli csiniti, da szo zse tan namálane kepe
znajšli, na kepaj szo szvecan ocsi vőszpűsztili i doszta
vredne szpomine vkűpszposkrebetali (kak sze to viditi dá
vu martyanszkoj i szobocskoj cėrkvi) Zobszton sze tak
hválijo lűtaránje, ka szo oui nase cėrkvi zidali i ka szmo
njim njé te mi vkrajszpojémali. Ár szo nase cėrkvi zse
sztale prvlé, kak sze je njuv Lűtar Márton na szvet
narodo.

Szlepecz.

Lübimo roditele.

Oh, kak je lepi i prelepi zšivot tištoga csloveka, steri miszli, gucsi i dela tak, kak dober Bog scsé ! Ne zláto ne szrebro ne szláva ne császt ne veszélje ne uzsitek nedá csloveki práve cejne, nego szamo lübéznoszt k Bogi. Sto njega od szrcá lübi, tišti ga bode vszigdár szlúsao i vszigdár bo glédao tak da njegovo szvéto volo vrsi.

Edna njegova bozsánszka vola i zapóvid jé tá, da deca — mláda i odrászla — lübijo szvoje roditele. Ár je on zapovedao : „Postűj oco i mater szvojo, da dugo zšivis i dobro ti bode na zemli.“ Na drűgom pa meszti v Szvétom Piszmi nasz etak opomine : „Celim szvojim szrcém stűj oco szvojega i ne pozábi na zdihávanje matere szvoje ; zmiszli szí, da sze brez njih nebi rodo.“ (Eccl. 7, 29, 30.) Lepa példa sze dogodila za tó pred nikelko letih na Francuszkom.

Na Francuszkom je bilo vecs taksi závodoy gde szo šze szirmasni mladénci hránili i vcsili. Tak je eden závod bio na szevri Francuszke za szirmasno szoldacsko

deco. Vu tom závodi je bio szin ednoga szoldáka, po császti malo véksega od prosztih szoldákov, steri zse vecs ne zslúzso vu vojszki. Sziu njegov sze dobro oponásao i tūdi sze dobro vesio, pa poglavarje szo ga radi meli.

No, kak je sztopo vu té závod, on je ne nigdár pri obedi drūgo jo, nego szamo zsupo i falácsek krūha. Paziteli tih mladéncov sze to jáko csūdno vidilo. On je ne mogeo to razmiti zakaj decsák jej szamo zsupo i krūh, a drūge hráne sze niti nescse doteknoti. Szkrbni paziteo je miszlo, da decsák to dela z pretirane i ne dobro premislene pobožsnoszt, pozové mladénca k szebi te ga pokára zakaj tak dela. Decsák lepo i csedno prime káranje, ali je i na dele jo szamo zsupo i szūhi krūh. Paziteo sze zacsne bole csūditi i obrné sze k ravniteli toga závoda. Ravniteo pozové decsáka k szebi. Decsák sze jáko presztrási, poklunka na dveri i ide v ravnitelovo hizso. Császni sztarec právi mladénci, da vu závodi morejo vszi ednáko zsveti, da sze vszaki mladénec toga závoda more csuvati vszake poszebnoszt, te ga milo opomina naj sze toga csuva: Decsák te pred njim trepetao, a ravniteo ga pūszti z hizse i on odide med szvoje pajdáse.

Ali kda szo ga pá obtozsili, da tiszto dela kak i prlé, ravniteo ga drūgikrát k szebi pozové. Csūjes li szinek? Neszam li ti zabráno, da ne delas vecstoga? Ravniteo je gucsao csemerno i njegov oster glász presztrási mladénca, te sze ne vūpao niedne recsi povedati.

— Ti ne odgovárjas — nasztávi ravniteo csemerno. Csūj me! Csi bos takse trdogláve i szvoje gláve bomo te mogli vövrési z závoda.

Ove recsi szo decsáka jáko presztrasile. Lice sze njemi bledilo, modre ocsi szkuzé zalevlejo i on zacsne na glasz jokati. Dober ravniteo malo sztrplivo pocsáka, da zvejdi zakaj sze decsarec tak ponásao. Kda sze malo pomiro, zajokan etak právi: — Ah ne, ne, proszim lepo, nevrzsíte me vő! Moj dober ocsa me nebi v hizso pūsztili,

csi to napravíte z menom. i mogocse bi scse od zsalosztli mrli.

— Vméri sze szinek ! právi ravniteo. Ne jocsi, nego mi povej zakaj jes pri sztoli szamo zsupo i krüh, bi ti znán i drüga hrána sla vu ték ?

— Ah drági moj ravniteo, odgavori mladénec, bom vam povedao ár scséte znati, szamo vasz proszim, ne cse-mérite sze za volo toga na méne. Neszam to delao z hü-doga nakanenja. Szamo zsupo i krüh szam záto jo, ár drügo neszam vüpao jeszti. Domá — pri szvojih mili i szirmasni roditelah vszigdár szam jo szamo bozsno i retko-zsupo pa csaren krüh. Oj, a kak je tū dobra zsupa, kak je técsna ; kak je dober, kak je szladek krüh ka ga tū dobimo ! Kak jesz dobro tū zshivém ? ! Neszam vüpao vecs-jeszti, ár mi je vszigdár bilo pred ocsmi, kak sze szlabo hránijo domá ocsa, mati i szesztra.

Ravniteo csüvsi té recsi v krej sze obrné od njega i dve tri szkuze szpádnejo na njegovo sztaracsko lice. Bilo njemi jáko milo, da mladénec tak vrocse lübi szvoje ro-ditele, pa ga vpita : — Jeli da je tvoj ocsa szlüzso vu vojszki ? — Pa zdaj ne dobivlo penzje ?

— Ne, odvrné decsák zsalosztno. Zse pred pol leta szo proszili penzjo, ali vsze zamán ; nikaj szo ne dobili. Pomlim scse, da szo ednok pravili, da bi rajsí szcelom familjom nasztrádali i glád trpeli, nego li bi dugé delali, ár sze dug zsmetno dá szplatiti.

Dobro dete drágo, vidim da szí valáni szin, vidim da szí vören, vidim tūdi i to, da je tvoj ocsa postena düsa. Jesz szám bom sze szkrbo, da tvoj ocsa more dobiti penzjo. No da njemi sze ka prlé pomogne, poszlaó bom njemi nekelko penez. Pa más li ti, szinek drági, kaj pe-nez ? Gde bi je zéo, ár szo mi ocsa szíromasen ? !

— Nigdár szam ne meo penez, odgavori dete, pa tūdi zdaj ne nücam. Tū mám vszega zadoszta.

— No, malo penez v zsepi ti nede skodilo drági.

szinek, právi ravniteo szmijécs sze. Ovo ti tri lujdora (francuszki penezi) za potrebne sztvári.

— Decsák sze lepo zafáli dobrodeliteli i pridrzsi pár minot zlátne peneze v roki, te ga povrné nazáj ravniteli govorécs :

— Moj dober drügi ócsa, jesz zagvüsno ne nücam penez. Pravili szte malo prlé, da bote poszlali mojemi ocsi nekolko penez. Lepo vasz proszim denite coj k tisztim penezam ete moj máli dárek. Szirmasni roditeli bodo bole nücali nego jesz !

— Dobro, dobro, mili szinek ! Bog te naj blagoszlovi ! Vcsino bom kak zselis. Zdaj ravniteo pun veszélja püsztí mladénca z hizse, a mlédénec odide radosztno med szvoje skolárce.

Za dva tjedna poglavár závoda dá mladénci pizmó od sztarisov. Pizmó je bilo zapecsácseno, a etak je glászilo :

Mili moj szinek !

Z veszéloga szrcá ti pisem ovo pizmó. Dober nebeszki Ocsa poglédno jé na naso nevoló i pomogeo nam. Plemeniti ravniteo tisztoga závoda v sterom ti zshivés, szo nam poszlali peneze, a pri penezaj tüdi pizmó, sterim pizmóm mi sze naznacsüje penzja. I tak prinasz nega vecs nevole i strádanja. Tüdi zdaj mi mámo bolso hráno na sztoli, pa mores i ti po zseli szvojega dobroga ravnitela jeszti i drüga jela ne szamo zsupo i krüh. Moli sze za nasega dobrocsinitela ; bodi bodi dober i poszlüsen, tüdi sze zmiszli vecskrát na nász — szvoje sztarise. Pozdrávle te tvojj, te lübécsi ocsa — Károly. Sz Bogom osztani.

Fr. Herm.

Drobis.

Ökörítő je ime edne obcsine v Szathmár spaniji, stero ime znám vnoga leta ne preide z szpomina, vogr-szkoga národa. Decski pa dekle ete obcsine szo sze na vélko szoboto na pot szpravili pa szo pohodili vsze szo-szedne vesznice pozávajocs ondasnjo mladino na velki bál, stero ga szo na vüzemszko nedelo odvecsara nasztavili. Vkrismi je ne bilo zadoszta meszta, za to szo meszto za razveszeljávanje i plesz pripravili v hūti, streo ostarjás za foringáse má. Hūta je sztála na sesztérih pilaj pa je bila z szlamov pokrita. Dve dugse sztene hūte szta z blanjami bilé zabite, naprej pa odzaja szo pa velka vráta na njoj bilá, ka sze je z vozom lehko notri i vū pelao. Eta vráta szo decski dolizabili, naj oni notri ne morejo, ki szo ne plácsali, szamo edne dveri na vrátaj szo nibáli odprete. Hūto szo lepo okincsali, lampase gorizobeszili na trame pa szo na vűszenszko nedelo odvecsara tak pomali sze vkűpszpravili, ka jih je okoli oszme vőre vecsér zse zse vise 500 plészalo notri, kda sze eden lampas vuszgé, plamén v sztreho vdári, zserécsa szlama káple na lűdsztvo pa vu frtáli vere dveszto lűdih lecse szem tam v ognji z goré-

csov oblekov pa nemre vő, ár pred niszikimi voszkimi dverami na ednom kűpi do szto lűdih zadűsenih lezsi v plámni, steri szo sze tam vkűp narinoli pa sze prvo szpoklali, kak je plamen do njih priseo ino tűdi z tem zaprli pot onim, ki szo notri bili. Na vűzemszki pondelek zaűtra je drűgo ne bilo viditi vecs ze vszega toga, kak sėszt pilov hűte ino velki kűp mrtvih pod pepélom szlamnate szűrehe, sterih krv szo pszi lizali, roké i nogé po vėszi ráznovlácsili pa bila je tam velka truma jocsácsili, ki szo szvoje iszkali pa szo jih ne vecs szpoznati mogli. 122 lűdih niscse ne mogeo szpoznati, djáli szo je vu eden velki grob. Ove drűge vszaki szvojega pokopao; vise triszto jih je mrtvih pa vise szto jih po spitálaj lezsi tesko ranjenih. Szo hizse, vu sterih niscse ne osztao, ár szo mála deca tűdi tam bilá. Dve zsenzke szta v ognji porodile pa szo njima zgoreno deco na nárocsaj naisli, kda szo kűp razkopali. Cvetje: mladina edne okolica je vejhnola pa ki sze za njo jocse, szí naj pėldo vzeme; ár tam tak právjio, ka je cele neszrecse eden voják kriv, ki je z száblov steo gorécsi lampas dolivdariti, ovi drűgi szo pa vszi neduzsni bili — bozso roko sto szpozna vu táksoj neszrecsi? Molmo za njé, ka mi tűdi ne pridemo v szkűsnjávó!

Reca pa novine. Zná biti, ka szo nasi csteveci escse ne csűli od toga, ka reca má z novinami, za to njim zdaj popisem. Ki kakse zsidovszke liberáliske novine estėjo, vszaki dén májó v njih nisterno debelo reco, stero mi posteni sztarinszki szlovenci za lázs zovėmo. Delo po etak sztojii. Bio je nikda vu Brűsszel városi eden postenii pőrgar, steri je jáko csemeren bio na novináre, ka telko la-zsejo. Zgodilo sze je ednok, ka k njemi tűdi priseo eden novinár, pa njemi je on te zacsno pripovedávati, ka je on meo dvajszeti rác, stere je on vu edno klonjo zápro pa njim je ne dao nikaj jeszti, ka bi rad znao, ka do delale, kda do lacsne. Naednok je szamo vpamet vzéo, ka szo rece edno tak dugo klűkale, dokecs szo je nej bujle pa

szo jo te pojele. Na drügi drügo i tak dale, dokecs je szamo edna száma osztála. To je zse nej kcój pravo, ka te ta szlednja száma szebé pojela. — Novinári je ne trbelo vecs, on je to vu szvoje novine djao, drügi novínárje szo vöszpizsali to pa vu krátkom csaszi je celi szvet pun bio z tov novinov, dokecs je nas pörgar ne med szmejom ovado, ka je to on zmiszlo, naj sze szvet szmejé. Pa csi bi nase neverne novine szamo takse lazsi piszale, bi escse dobro bilo, nego pisejo od Szv. matere cérkve, od pápo, dühovnoga réda, szociáldemokratsne pa escse od kmétszkoga sztána takse lazsi, ka je groza pa ki je cstéjo, vszako recs za szvéto isztino májo ino z tem sze godi, ka sze szvet hurka, je nemiroven, eden sztális drügomi nevoscseáni, vszaki drügoga za blázsenoga drzsi szebé pa neszrecsnoga pa poleg toga szebé za jedino dobroga ove drüge pa vsze za lagoje. Krscsenicje, csi cstéte, szamo krscsanszko cstenjé cstite, ne dajte sze krmiti z lazsjov, stera je ne szamo vám szamim, nego celoj rodovini vasoj na pogübo.

Repetica pride; to csüjemo zse celo leto dni pripovedávati. Zdaj pa k tomi escse vnoge novine to tüdi znájo, ka de repetica májusa 18-ga tak blüzi k zemli, ka de z répom po zemli pometala, pa kot de ete rép so, tam vsze zsvilenje miné, tam drevje, tráva poszejhne, lüdsztvo szpomerjé, zsvina zpreide. Bila je ta repetica, stero zdaj nazáj csákamo, pred 75 letmi viditi pa po iméni onoga vucsenjáka, ki je vözracsunao, ka za 75 let nazáj pride sze „Halley repetica“ zové. Vucsenjáeje escse ne vejo, szkoj sztojijo repetice, pa od koj májo njihov dugi szveteo rep — pa njihove poti szo tüdi ne tak gvüsne, kak je pot szunca, meszeca, ali drügih zvezd. Repetice szo klántosje nasega podnébja, zná biti kaksí razszpádjeni táli kaksega nam nepoznánoga szveta, stero ga Bog vu szvojoj vszamogocsnosztí zapravo poleg szvojegá dokoncsánja. Tak nevarno znám li ne bode, kak

nam novínárje písejo — escse sze nam to tūdi zná zgo-
diti, ka je nancs prav vidili ne bodemo, ali ka na mále
tále razkápíe.

Od szlobodnozidárcov doszta gucsa med nami, ár
známo, ka je to edno szkrivno drúzstvo med brezvernov
goszpodov, stero scsé králevcsine ino vero vu Bogi zap-
raviti. Szvoja dela vu nájvéksoj szkrivnoszti drzsijo, no-
vine szvoje v zapretom koperti posilajo kotrigain szvojim
pa szo grozno csemerni, csi sze vözvedi, sto szo kotrige-
njihovoga drúzstva. Da sze pa záto zvedi.

Tak známo zse, ka zdaj szkoro 26 jezero drúzstev
májo po celóm szveti pa vsze vkúp okoli deszét million
kotrig. Na vogrszkom jih je okoli 4 jezero. Nájbole szo-
razsirjeni po luteranszki drzsánjaj, ár ona goszpoda misz-
lijo, ka szlobodnozidárec biti je ne proti njihovoj veri. —
Vszaki cslovek tak Boga csaszti, kak njemi pamet do-
pűszti. Márse ne ima vere, ár ne ima pámeti; sztarinszki
egipcsanci szo bika pa krokodila za bogé meli, ár szo sze
bojali od njih, koga pa szlobodnozidárci májo, nevemo,
ár sze szkrivlejo zsnjim vu kmici blodnoszti pa scséjo
vsze národe v to kmico szpraviti.

Milodári za novo bogojanszko cérkev z Bogojine.

	Kor.		Kor.
Koltay Ivan	20	Horvath Matjas	10
† Sebjan Puhan Ána	100	Horvath Martin	10
Sömen Bára	6	Zadravec Treza	2
Zadravec Ána	20	Horvath Stevan	2
Rigács Maria	2	Horvath Treza	6
Vugrinec József	4	Gregurec Martin	5.20
Rozsman Jozsef	8	Szmej Jüri	40
Horváth Stevan	10	Vogrin János	10
Benkovics Stevan	10	Vogrin Paveo	10
Benkovics Jozsef	5	Stefko Vincé	6
Sömen János	10	Küzma Jozsef	5
Sömen Vince	10	Rozsman Peter	2
Rozsman Stevan	5	Golub Ferenc	10
Gerencsér Stevan	10	Vogrin Stevan	10
Feréncz Matjas	10	Sumak Ferenc	12
Czaszar Jozsef	10	Horvath János	4
Horváth Matjas	5	Caszar Matjas	5
Pétek Stevan	10	Farkas Jozsef	4
Vogrin Martin	10	Pücko András	20
Gutman Ivan kovács	40	Hári Vince	5
Sabjan János	05	Caszar Jozsef	10
Gábor Ferenc	10	Horvath Jozsef	6
Horváth Jozsef kard. *	8	Horvath Ivan	8
Lopert Mihál	5	Caszar Stevan	8
Horváth János palkov	12	Kardinár András	40
Bojnéc Matjas	5	Vogrin Mihal	10
Feréncz János	5	Kocsar András	10
Grábar Miklos	10	Sban Stevan	4
Puhan Ferenc	6	Eliás Klára	5
Kuzma Stevan	6	Glavács András	10
Czaszar Ferenc	20	Nezsics Maria	2
Horváth Matjas	10	Horváth Ferenc	10
Cipóth Ána	6	Benkovics Ána	2
Cipóth Bára	80	Vogrin József	10
Sabjan Ferenc	10	Lopert Paveo	7
Puhan János	10	Puhan Rosa	20
Czaszar János	6	Puhan Peter	10
Pücko Stevana dovica	10	Puhan Ána	3

	Kor.		Kor
Mancsecz András	8	Bajlec Jozsef	10
Guitman Anton	6	Sabjan Stevan	10
Berdén Matjas	7	Benkovics János	
Caszar Jozsef	6	i Donsa Bárá	20
Puhan Ferenc	10	Lovrencséc Jozsef	10
Gerencsér Jula	20	Gutman Matjas	10
Benkovics Jozsef	10	Puhan Peter	30
Feréncz Ivan	10	Zadravec Balazs	7
Lopert Bárá	10	Puhan Stevan	15
Osláj Ivan	10	Caszar András	10
Küzma Klára	9	Puhan Jula	6
Horváth János	10	Toplak Ána	10
Berdén Treza	10	Horváth Jüri	10
Lopert Peter	20	Stefki Jozsef	6
Bojnéc János	6	Puhan Anton	10
Eliás Jánosa dovica	4	Balazsic Stevan	
Osláj János	10	z deklezsovja	2
Golob Alois	5	Zadravec Bárá	1
Horváth Martin	6	Lopert Jozsef	10
Vogrin János	5	Voglnov Bál	30
Lopert Ferenc	6	Vogrin Martin	4.40
Eliás Jozsef	10	Puhan Anton mlápi	12
Elias Mihál	6	Vküp	1299.60